

Breast Milk Bank
of Tabriz University of Medical Sciences

بانک شیر مادران
دانشگاه علوم پزشکی تبریز

مرکز آموزش، درمانی و پژوهشی
معاونت بهداشت

بانک شیر و رابطه آن با پیوند خویشاوندی رضاعی چیست؟

رضاع در لغت به معنای شیردادن از پستان است. بر طبق فقه شیعه و نظر تمامی علما، شیردادنی موجب محرمیت است که دارای شروط زیر باشد:

- ۱- بچه شیر زن زنده را بخورد
- ۲- بچه شیر را از پستان بگیرد (پس اگر شیر را در گلولی او بریزند یا با شیشه یا وسیله دیگری او بخوراند موجب رضاع و محرمیت نمی شود.
- ۳- بچه به واسطه بیماری شیر را قی نکند.
- ۴- پانزده مرتبه یا یک شبانه روز شیر سیر بخورد بگونه ایی که بگویند از آن شیر گوشت در بدنش روئیده است.
- ۵- دو سال بچه تمام نشده باشد.
- ۶- بچه باید در بین یک شبانه روز غذای دیگر یا شیر زن دیگری را نخورد

از آنجائیکه در بانک شیر های اهدا شده از یک نفر نیست و تقدیه مستقیماً از پستان صورت نمی گیرد لذا به هیچ وجه مسائل مربوط به محرمیت و برادر و خواهر رضاعی مطرح نیست و شما می توانید به راحتی شیر خود را اهدا و دریافت کننده ها نیز می توانند به نوزادان خود شیر پاستوریزه شده اهدائی را بخوراند.

طبق اسفقا انجام شده از دفتر مراجع عظام مصرف شیری که بانک شیر مادران ارائه میکند بلا مانع است.

- شیرهای دوشیده شده ۲۴ ساعت قبل را به راننده تحویل دهید. شیر دوشیده شده مادر، حداکثر تا ۸ ساعت در یخچال قابل نگهداری است.
- دقت کنید که آب یا شیر دیگری به شیر مادر ذخیره شده اضافه نگردد.

زمانهای مناسب جهت شیردوشی و اهدا شیر

بهتر است مادران تا حدود ۴-۳ هفته بعد از زایمان و استقرار شیر دهی به نوزاد خود صبر کنند سپس در صورت داشتن شیر اضافی جهت اهدا شیر اقدام نمایند.

معمولاً مادران زمانی که پستانشان پر از شیر است را برای دوشیدن شیر خود انتخاب می نمایند. بیشتر مادران در هنگام صبح احساس می کنند که شیر بیشتری دارند بنابراین بهتر است آن زمان را برای دوشیدن شیر انتخاب کنند. بعضی از مادران هنگام شیر دادن به شیرخوار خود همزمان از پستان دیگر، شیرشان را می دوشند و یا بعد از هر وعده تقدیه شیرخوار، شیر اضافی را می دوشند.

توجه: به مادرانی که شیر خود را اهدا می کنند، دستزدی پرداخت نمی شود و شیر اهدایی آنان نیز به رایگان در اختیار نوزادان نارس و یا بیمار قرار می گیرد.

در بیمارستان ضمن خوش آمدگویی، ابتدا ماولی پذیرش بانک از شما شرح حال خواهد گرفت و شما برکه رضایت برای اهدا شیر را امضا خواهید کرد. پس از آن نمونه خون شما را برای انجام آزمایش جهت اطمینان از عدم ابتلا به ویروس نقص ایمنی (HIV)، هپاتیت B، هپاتیت C و سفتی خواهند گرفت. این آزمایشات کاملاً رایگان بوده و به این ترتیب شما می توانید از سلامت جسم خود نیز با خبر شوید. جواب آزمایشات به آدرس شما پست خواهد شد. هرگونه مصرف دارو را به تصدی بانک اعلام کنید (تعداد انگشت شماری از داروها هستند که در صورت مصرف مادر، او نباید شیرش را اهدا کند مانند یتیم) پس از اتمام فرایند ثبت نام، به شما ظروف مورد نیاز برای جمع آوری و ذخیره سازی داده می شود تا شیر خود را در منزل، در آن ظروف بدوشید. برای تحویل شیر، نیازی به مراجعه شما به بیمارستان نیست. هر روز در ساعات معین راننده ای که مشخصات آن به شما ارائه خواهد شد و دارای کارت شناسایی است جهت تحویل گرفتن شیرهای دوشیده شده به درب منزل شما مراجعه خواهد کرد.

■ در صورت اتمام ظروف مخصوص دوشیدن شیر، راننده به شما ظروف تازه ارائه خواهد کرد.

■ شیر شما به صورت خنک به محل بانک منتقل و در آنجا پاستوریزه می شود تا برای استفاده نوزادان نارس یا بیمار آماده گردد.

■ برای آگاهی از نحوه صحیح دوشیدن شیر، پروشوری را که به شما می دهند مطالعه کنید (دقت کنید هر بار قبل از دوشیدن شیر، دست ها را با آب و صابون بشوید). عطر است شتان را در ظروفی که به شما داده اند، یا دست یا شیر دوش دستی یا برقی (در هر صورت که راحت هستید) بدوشید.

اگر شیرتان را در یک روز در فواصل منظم می دوشید، هر بار شیر تازه را از طبقه وسط یخچال و دور از مواد غذایی دیگر که داری کنید و پس از خشک شدن حداقل یک ساعت بعد از آن را به شیرهای دوشیده شده قفسی اضافه نمایید.

برای اهدا شیر چه کاری باید انجام دهیم؟

ضمن تبریک به شما مادر گرامی که تصمیم گرفته اید شیر خود را اهدا کنید:

■ قبل از هر چیز باید اطمینان حاصل کنید که شیر کافی برای فرزند خود دارید زیرا او از الویت برخوردار است و شیر شما هدیه ای از طرف خداوند برای او است.

■ پس از تصمیم به اهدای شیر خود با همسران صحبت کنید و رضایت ایشان را جلب نمایید.

■ شما برای این که اهدا کننده شیر به بانک شیر مادران بیمارستان الزهرا شوید لازم است تنها یک بار به این بیمارستان مراجعه کنید. قبل از رفتن به بیمارستان با شماره تلفن اختصاصی بانک شیر مادران ۰۲۱۳۵۵۷۷۲۲۵ تماس بگیرید تا هماهنگی لازم بعمل آید. آدرس بانک شیر مادران: تبریز، خیابان ارتش جنوبی، بیمارستان الزهرا، ساختمان شماره ۲، طبقه دوم، جنب آزمایشگاه می باشد.

فایده اهدای شیر برای شما و فرزندتان چیست؟

ضمن پاسگزاری از اهدام خدا پسنداله شما، خواهشمند است خدمت کوچک ما را بپذیرید. به همین منظور کارتی در اختیار شما قرار می‌گیرد که با ارائه آن ویزیت شیرخوار تا یک ساعت (ماهانه یکبار) توسط اساتید درگاه بیمارستان الزهرا به طور رایگان انجام خواهد گرفت.

اهدای شیر هدیه ای برای زندگی نوزاد نارس و بیمار

کدام مادر می تواند اهداکننده شیر باشد؟

مادرانی می‌توانند اهدا کننده شیر باشند که یا فرزندشان در بخش نوزادان و یا NICU بستری است و شیر اضافی دارند، یا در منزل شیر خوار زیر یکسال داشته و شیر اضافه بر نیاز فرزند خود دارند. این مادران باید:

- مسلمان و خوش اخلاق باشند.
- از سلامت کامل جسمی و روانی برخوردار باشند.
- در طی ۱۲ ماه گذشته زایمان نموده باشند.
- به انجام آزمایشات خونی مورد نیاز، رضایت داشته باشند.
- سابقه ابتلا به ویروس نقص ایمنی (HIV)، هپاتیت B و هپاتیت C نداشته باشند.
- تست سروولوژی مثبت از نظر بیماری ایدز، هپاتیت B، هپاتیت C نداشته باشند و یا شریک زندگی آنان در معرض خطر بیماری ایدز نباشد.
- سابقه خالکوبی یا پیوند اعضا نداشته باشند.
- معتاد یا سیگاری نباشند.
- به طور مرتب و عادی از دارو استفاده نکنند.

توجه: استفاده از دارو هایی مانند: انسولین، هورمونهای جایگزین تیروئید، ویتامین ها، آهن، کلسیم، اسپی های بیسی، داروهای استنشاقی آسم، پماد های موضعی، قطره های چشم، داروهای پیشگیری از بارداری پروژسترونی که در شیر ترشح نمی شوند مانعی برای اهدا شیر نیستند.

تاریخچه بانکهای شیر مادر در جهان

در کلیه کشور های پیشرفته جهان بانک های شیر اهدایی مادران از دیر باز وجود داشته است، اولین بانک شیر مادر در جهان در شهر وین در اتریش در سال ۱۹۰۹ میلادی ایجاد شد. پس از گسترش مصرف شیر مادر بود که نوزادان نارس بیشتری زنده ماندند. امروزه در تمامی کشور های اروپایی بانک های شیر مادر فعالیت و تعداد ۲۱۰ بانک شیر فعال در اروپا وجود دارد. در کشور آمریکا تقریباً تمامی ایالات دارای بانک شیر مادران هستند و از سال ۱۹۸۵ میلادی تشکیلی به نام Human Milk Banking Association of North America (HMBANA) ایجاد شده است تا استاندارد های بانک های شیر را تعریف نموده و در زمینه پیشگیری از انتقال بیماری های عفونی از طریق شیر مادر، راهنمای مربوطه را صادر نماید. HMBANA در حال حاضر حداقل ۱۰ بانک شیر را در آمریکا و ۶ بانک شیر را در کانادا زیر نظر دارد.

بانک شیر مادران دانشگاه علوم پزشکی تبریز اولین بانک شیر مادر راه اندازی شده در کشور ایران است.

لذا امروزه در بسیاری از بخش ها برای آن دسته از نوزادان ناری که هنوز شیر مادر خودشان تولید و جاری نشده و یا کافی نیست، از شیر اهدایی باستوریزه شده مادر استفاده می کنند که این باستوریزاسیون (استرون سازی) شیر مادر در بانک شیر انجام می شود.

تعریف بانک شیر مادر

بانک شیر مادر بخشی است که شیرهای اهدایی مادران را به روش صحیح جمع آوری و آماده سازی می نماید تا شیر این مادران جهت ارائه به شیر خوارانی که ناری یا بیمارند و از شیر مادر خودشان محروم هستند، آماده گردد.

سازمان جهانی بهداشت و یونسف برای نوزادانی که به هر دلیل از شیر مادر خود محروم هستند شیردایه و یا مادران دیگر را که آماده و باستوریزه شده باشد توصیه می کنند.

آنچه باید مادران شیرده در خصوص بانک شیر بدانند

فواید تغذیه با شیر مادر

مادر گرامی به گروه اهدا کنندگان شیر مادر بیمارستان الزهرا خوش آمدید.

شیر مادر بهترین ماده برای تغذیه شیرخواران است و منافع بسیار زیادی برای سلامتی مادر و کودک، در کوتاه مدت و بلند مدت دارد. از نظر علمی، بهترین شیر برای هر نوزاد شیر مادر خودش می باشد. شیر مادرانی که نوزادان نارس دارند غنی تر و پرانرژی تر از شیر مادران دارای نوزاد رسیده است. روز های اول برای تغذیه نوزاد بسیار کلیدی بوده و اغلب موارد مادران نوزادان نارس و یا بیمار، به لحاظ شرایط بحرانی و مشکلات متعددی که خود مادران دارند ممکن است تا روزها امکان تغذیه نوزادان خود را با شیر خود نداشته و نیاز به زمان بیشتری برای برقراری شیر داشته باشند. متأسفانه مصرف شیر خشک، نوزادان را با بروز عوارض متعددی از جمله: بیماری مربوط به روده در نوزادان نارس که اغلب منجر به سوراخ شدن روده می شود، عفونت و افزایش برگ و غیر، مواجه می کند.